

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на здравеопазването

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Ex.No	51-554-06-1439
Дата	17.04.2025

15⁵⁰
иш

Recoverable Signature

02-01-199/17.04.2025

ДОКУМЕНТ,
РЕГИСТРИРАН ОТ
ed by: VANYA PETROVA IVANOVA

ЧРЕЗ

Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

Г-Н ИВАН ИБРИШИМОВ

НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ ПГ „БСП – ОБЕДИНЕНА ЛЕВИЦА“

На Ваш № 51-554-06-1439/09.04.2025г.

На Наш № 02-01-199/09.04.2025г.

ОТГОВОР НА ВЪПРОС

Относно: Недостига на акушерки и задълбочаващата се кадрова криза сред професионалистите по здравни грижи

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИБРИШИМОВ,

Във връзка с изпратения в Министерството на здравеопазването /МЗ/ въпрос какви конкретни мерки предвижда МЗ за предотвратяване на подобни рискове пред болничните заведения и има ли анализ на кадровия дефицит и средносрочна стратегия за неговото преодоляване, включително чрез стимулиране на младите специалисти, предоставям следната информация:

В изпълнение на Решение на Народното събрание (НС) за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки (Обн. в ДВ. бр. 68 от 13.08.2024г.) в МЗ беше

разработена Стратегия за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки и за увеличаване най-малко с 30 на сто на броя на правоспособните медицински сестри и акушерки за периода до 2030 г. (Стратегията). С писмо, изх. № 02-01-212/08.10.2024г., Стратегията беше предоставена в 50-то Народно събрание.

По данни на НСИ броят на акушерките към 31.12.2023г. е 3 253 и съответства на средния брой акушерки през последните 15 години. Осигуреността на населението с акушерки в България е доста добра в сравнение с държавите-членки на ЕС, а на фона на непрекъснато намаляващата раждаемост и намаляващото и застаряващо население в страната към момента няма обективна необходимост от увеличаването ѝ. По данни на Евростат за 2020г. България се намира на 6-то място сред държавите-членки на ЕС по брой акушерки, упражняващи професията си на 100 000 души население. Съгласно анализа „Недостигът на медицински специалисти в здравеопазването“, изготвен от Съвета за икономически анализи, при медиана на осигуреността с акушерки от 34,6 на 100 000 души (34,6‰) в държавите-членки на ЕС през 2021г., показателят за България е 47,5‰ (с повече от 27% по-висок). По данни на НСИ осигуреността с акушерки в страната ни през 2023г. вече е 50,47‰.

При разглеждане на данните за акушерките в страната ни за по-продължителен период от време се вижда, че за последните 33 години броят им е намалял над 2 пъти (през 1990г. са били 7 544), а осигуреността с акушерки е намаляла 1,7 пъти – от 87‰ през 1990г. на 50,47‰ през 2023г., което обаче, както беше отбелязано, все още е доста над медианата в ЕС. За правилната интерпретация на тези данни е много важно да се имат предвид следните няколко фактора:

За посочения период раждаемостта в страната е намаляла близо 2 пъти, като е налице устойчива негативна тенденция това намаляване да продължи и занапред. През 2023г. на една акушерка се падат 17,67 раждания (за сравнение през 1985г. ражданията на една акушерка са били 15,2, през 1990г. – 13,94, през 2000г. – 17,97, през 2010г. – 23,44, през 2015г. – 20,27, през 2020г. – 18,28).

В допълнение, поради съществуващата в миналото широко разпространена практика акушерки да работят като медицински сестри, част от акушерките в страната и към момента неправомерно биват назначавани като медицински сестри и съответно за статистиката се отчитат като медицински сестри вместо като акушерки.

Всички акушерки, които упражняват професията си са длъжни да членуват в Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи и съответно да бъдат вписани в националния електронен професионален регистър на съсловната организация. По данни на БАПЗГ, за разлика от медицинските сестри, броят на вписаните в регистъра акушерки е доста

по-висок от броя им съгласно данните на НСИ. През 2023г. акушерките по данни на БАПЗГ са 4 408, като броят им бележи устойчива тенденция към нарастване – през 2010г. е бил 3 649, през 2015г. – 3 879, през 2020г. – 4 058. Това показва, че общият брой на правоспособните акушерки в България нараства стабилно.

НСИ не събира данни за акушерките по възраст, затова са разгледани предоставените данни от БАПЗГ. Съгласно тези данни се наблюдава положителна тенденция в броя и относителния дял на акушерките до 35 години – през 2010г. броят им е бил 669 (18,33%), докато през 2023г. вече е 969 (21,98%), което представлява увеличение на броя им с 45%. След кратък спад до 2013г., когато броят на тази възрастова група бележи най-ниската си точка (548), през следващите 10 години следва трайно и устойчиво повишаване – 570 през 2014г., 728 през 2017г., 797 през 2020г. и 969 през 2023г. При възрастовата група 35-44 г. се отчита общо намаление в броя им с 26,2% – от 992 през 2010г. на 732 през 2023г. Броят на акушерките във възрастовата група 45-54г. нараства общо с 29% – от 968 през 2010г. на 1 250 през 2023г., а във възрастовата група 55-64г. намалява общо с 15,38% – от 1 001 през 2010г. на 847 през 2023г. През 2023г. 610 акушерки на 65 години и повече са вписани в регистъра на БАПЗГ. Така през 2023г. акушерките до 44 г. съставляват 38,59% от общия им брой, което е благоприятно възрастово съотношение (за разлика от медицинските сестри до 44 г., които през 2023г. са едва 20,74% от общия им брой).

По данни на Министерството на образованието и науката общият брой на дипломираните акушерки – български граждани за последните 10 години (2014г.-2023г.) е 1 891, като броят на завършилите нараства във времето – в периода 2014-2018г. са завършили общо 848 български граждани, а в периода 2019-2023г. – общо 1043. Това означава, че ако се запази тази тенденция след 30 години в България ще са дипломирани поне 7 564 акушерки, което е значително над средния им брой в страната за последните 10 години – около 3250. Ако дори само половината от завършилите работят в България, броят им ще бъде 3 782 при население около 5,2 млн. души през 2055г. съгласно прогнозата на НСИ, което представлява доста висока осигуреност от 72,7‰.

От изложените данни е видно, че в страната няма и не се очертава да има дефицит на акушерки.

Трябва да се има предвид обаче, че изборът на един медицински специалист да работи на определено място, зависи от различни фактори – най-вече трудовото възнаграждение, възможностите за професионално развитие и работната среда – наличната апаратура и база на лечебното заведение, отношението на колегите и обществото като цяло, самото населено място, което следва да осигури добри условия на живот и възможности за развитие и на членовете на семейството на медицинския специалист и др. Важно е да се отбележи, че

привличането и задържането на персонала на дадено лечебно заведение за болнична помощ е в обхвата на отговорностите на административното му ръководство. Провеждането на ефективни мерки и последователна политика за кадрово обезпечаване в дългосрочен план е задача с постоянен характер при управлението на лечебните заведения за болнична помощ. Активното участие на общините в процеса по осигуряване, привличане и задържане на медицински специалисти значително ще подпомогне преодоляването на небалансираното териториално разпределение и недостига на медицински специалисти на регионално ниво.

В правомощията на Министерството на здравеопазването е да определи благоприятни условия за обучение за придобиване на специалност в системата на здравеопазването, с цел професионално развитие и осигуряване на необходимите за страната медицински специалисти. С действащата нормативна уредба са създадени привлекателни условия за специализация, включително за медицински сестри и акушерки. Тези специалисти могат да специализират по редица клинични и неклинични специалности като: Анестезиология и интензивни грижи, Операционна и превързочна техника, Спешна медицинска помощ, Консултант по проблемите на майчинството и развитието на новороденото, Болнична хигиена (превенция и контрол на инфекциите), Медицинска педагогика и др. Министерството на здравеопазването подпомага процеса на придобиване на специалност чрез ежегодно определяне на места за специализанти, финансирани от държавата.

С цел създаване на държавно ниво на допълнителни стимули за лекарите, лекарите по дентална медицина, медицинските сестри, акушерките да избират да специализират по специалности, при които се отчита недостиг на национално ниво или в области с регионален недостиг на специалисти, МЗ разработи и изпълнява проект BG05SFPR002-1.014-0001 „Насърчаване на специализацията по специалности и в области с недостиг на специалисти“ в рамките на Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027. С проекта се цели подпомагане процеса по осигуряване на здравната система с достатъчно медицински специалисти и преодоляване на диспропорциите в териториалното им разпределение. По проекта на специализантите се предоставя финансов стимул в размер на 2,5 минимални работни заплати в допълнение към получаваните доходи, за всеки месец на обучение до приключване срока на специализация.

С уважение,

 Recoverable Signature

X Силви Кирилов

Доц. д-р Силви Кирилов, дм
Министър на здравеопазването
Signed by: Silvi Kirilov Petrov